

Herijking Strategisch Kader 2020

Advies van de werkgroep aan de gemeenteraad

Herijking Strategisch Kader 2020

Advies van de werkgroep aan de gemeenteraad

Achtergrond en aanleiding

In 2000 heeft de gemeenteraad het Strategisch Kader Apeldoorn 2000 vastgesteld. Dat Strategisch Kader was in belangrijke mate geïnspireerd op het advies dat het Stadsforum uitbracht op basis van een zestal discussieavonden in 1999.

Nu, in 2007, zijn we zeven jaar bezig met de realisering van de toen gestelde doelen. De vraag ontstaat: hoe doen we het? Halen we de doelstellingen? En, misschien nog wel interessanter: zijn het nog steeds de goede doelstellingen? Zijn er sinds 2000 niet allerlei ontwikkelingen in Nederland en de wereld geweest die ons nopen tot een herbezinning op de toekomst?

Werkwijze

De werkgroep heeft gestreefd naar een open proces van herijking. Er is vanaf het begin contact gezocht met de burgers van Apeldoorn. Ook is geprobeerd de andere raadsleden nadrukkelijk bij de discussies te betrekken. Op 21 juni 2007 is er een eerste raadsdebat geweest. Daarbij zijn vier inspreekreacties betrokken. In de periode september/oktober is gesproken met diverse adviesraden, de wijkraden, een stadsforum, jongeren en ondernemers. Bovendien heeft de Stentor veel aandacht gegeven aan de toekomstbeelden van Apeldoorn, is er een film gemaakt door jongeren die op Apeldoorn TV te zien is geweest, en heeft het Strategisch Kader tot veel debat op Apeldoorn.com geleid.

De werkgroep heeft ook inhoudelijk werk gedaan. Het doelbereik is vastgesteld aan de hand van Monitoregegevens van de afgelopen jaren. Vele doelen blijken goed op schema te liggen, maar sommige niet.

Ook de discussie rond de doelen is voorbereid. We hebben daarbij teruggegrepen op de scenario's die gemaakt zijn voor het Strategisch Kader: Regiohart, Parel aan de Corridor en Apeldoorn Buitenplaats. Deze scenario's bleken nog steeds heel aardig te werken om een debat op te roepen over waar we heen willen. Ook is gekeken naar ontwikkelingen buiten Apeldoorn, en de mogelijke invloed op de gemeente – soms gedegen, soms met een vrolijke noot (Bakas). Tot slot heeft de werkgroep rond enkele onderwerpen met deskundigen vanuit het ambtelijk apparaat en daarbuiten gesproken. Het ging daarbij met name om de relatie tussen Burger en Overheid, de binnenstad, de jonge vlucht en de ruimtelijke ontwikkeling van de stad en ommelanden.

Advies op hoofdlijnen.

Wat vooral opvalt is dat er nog altijd brede ondersteuning is voor de keuzes die zijn gemaakt in 2001. Men herkent zich in de hoofdlijnen van het Strategisch Kader: de randvoorwaarden groene mal, leefbaarheid en duurzaamheid; het koesteren van bestaande kwaliteiten, en de verbetering van het profiel passend bij de elfde stad van Nederland. Ook herkent men zich in de toenmalige keuze voor een Apeldoorn als Regiohart +¹.

De werkgroep deelt deze mening, en stelt dan ook voor op hoofdlijnen het Strategisch Kader en de toenmalige keuze voor Regiohart + te herbevestigen.

We maken echter wel twee kanttekeningen. Ten eerste: er is brede erkenning van, en veel waardering voor, het vele werk dat de afgelopen jaren is verzet om het voorzieningenniveau te verbeteren. De stad is er mooier op geworden. Er gebeurt meer. Tegelijkertijd bestaat het besef dat de klus nog niet is geklaard. Meer pregnant: 2007 is niet 2000. Wat toen bereikbaar was, is dat nu niet meer in alle opzichten of zo makkelijk. Het zal nog een hele hijs worden sommige doelen te bereiken. Het advies hieronder heeft dan ook voor een belangrijk deel betrekking op de te volgen uitvoeringsstrategie. Niet het doel is *im Frage*, maar wel de manier waarop we dat kunnen bereiken.

¹ Zie ook De Stentor van 22 november.

Daarbij kwam de werkgroep in haar gesprekken met externen toch ook een gevoel tegen dat het élan wat uit Apeldoorn verdwenen is: 'Heb wat meer lef!'; 'Laat jezelf eens zien!'. De werkgroep vat dit niet op als signalen dat we als gemeentelijke organisatie niets doen noch dat we in het donker opereren, maar wel als signalen dat Apeldoorn assertiever en krachtiger naar buiten mag treden.

De tweede kanttekening betreft een specifiek beleidsterrein, namelijk duurzaamheid. De werkgroep onderschrijft de duurzaamheidsdoelstelling van het Strategisch Kader, maar is wel benieuwd naar de haalbaarheid van deze doelen – met name waar het gaat om de energieneutrale stad. De werkgroep heeft begrepen dat de wethouder op dit punt in het voorjaar van 2008 met een concreet actieplan komt en juicht dat toe.

De nieuwe accenten

De werkgroep stelt voor te kiezen, en op een zeer beperkt aantal onderwerpen nieuwe accenten te leggen. Dat zijn ons inziens dan wel direct essentiële thema's. We stellen voor om het college een raadsopdracht te geven rond:

1. Jonge Vlucht
2. De Bevolkingsaanwas
3. De Ontwikkeling van de Binnenstad
4. Samenhang Stad & Land
5. Communicatie
6. Burger Overheid

1. Jonge vlucht

Het Strategisch Kader had een evenwichtige sociale structuur als doel. Wat ons zorgen baart, is dat er steeds minder jongeren in Apeldoorn zijn. Ook de jonge beroepsbevolking stagneert. Vanuit economisch oogpunt is dit zorgelijk. In de periode 2000 – 2006 hebben per saldo 1235 jongeren in de leeftijd van 18 tot 24 jaar Apeldoorn verlaten. Uit onderzoek blijkt dat voor de meesten studie het vertrekmotief vormt. Dat betekent dat de jonge vlucht tegelijkertijd het karakter van een 'brain drain' heeft, en dat is zorgelijk gezien het feit dat de lokale beroepsbevolking weinig hoogopgeleiden telt. Voor één op de zes jongeren is het gebrek aan betaalbare huisvesting reden voor vertrek uit de gemeente. Zij vestigen zich vaak elders in de regio.

In dezelfde periode was er een vestigingsoverschot van 633 personen in de leeftijdsgroep 25 – 39 jaar. Dit overschot, in het verleden de motor achter de groei van de Apeldoornse bevolking, compenseerde de afgelopen jaren dus maar ten dele de uittocht van de jongeren. Dat betekent dat de jonge vlucht ook negatief doorwerkt in de omvang van de toch al beperkte groep jonge beroepsbevolking in de gemeente.

De jonge vlucht is een aanslag op de gemeente in diverse opzichten: de leefbaarheid in de buurten, ambiance in de stad, het opleidings- en inkomensniveau van de bevolking én de economische perspectieven komen onder druk te staan. Het is van groot belang voor de toekomst van de gemeente om te streven naar een meer evenwichtige bevolkingsopbouw. De werkgroep maakt zich daar grote zorgen over. Deze zorg wordt gedeeld door vrijwel iedereen met wie is gesproken. *Om die reden acht de werkgroep het noodzakelijk dat voor de zomer 2008 een meerjarenplan gepresenteerd wordt om de jonge vlucht in Apeldoorn te stoppen. De werkgroep stelt zich daarbij voor dat twee lijnen ontwikkeld worden: het op peil houden het aantal jongeren, en het aantrekken van jong volwassenen.*

- a. *Op peil houden van de jongere leeftijdsgroepen.* We moeten aanvaarden dat een deel van de Apeldoornse jongeren ook in de toekomst zal blijven vertrekken, omdat we eenvoudigweg niet alle opleidingen ter plaatse kunnen aanbieden, én omdat de jonge generatie een gezonde drang heeft om uit te vliegen. De opgave voor de gemeente is dus ook om jongeren van elders *aan te trekken*, om het vertrek kwantitatief en kwalitatief te compenseren;

- b. *Aantrekken van jong volwassenen.* Om de negatieve effecten van de jonge vlucht te compenseren, moeten ook jong volwassenen worden aangetrokken (25 – 39 jr). Daarmee spelen we in op de tweede belangrijke verhuisperiode onder jongeren: na het afstuderen, bij het begin van hun carrière.

De werkgroep meent dat het meerjarenplan Jonge Vlucht moet zoeken naar conventionele en onconventionele middelen, en daarbij in ieder geval in moet gaan op jongeren- en studentenhuisvesting, betaalbare woningen, nog meer hoger onderwijs, passende carrièrekansen, een aantrekkelijk cultuur aanbod en een aantrekkelijke binnenstad.

Hieronder gaan wij nog wat dieper in op elk van de twee hierbovengenoemde ontwikkelingslijnen.

Op peil houden jongere leeftijdsgroepen

Nog meer hoger onderwijs

Apeldoorn is in vergelijking met andere Nederlandse steden nadrukkelijk een MBO-stad. Er is niets mis met MBO. Integendeel, we kunnen en willen niet zonder. Maar we maken ons kwetsbaar met een te homogeen onderwijsaanbod en een te weinig gedifferentieerde beroepsbevolking. De afgelopen jaren is er hard gewerkt om in Apeldoorn een passend aanbod aan hoger onderwijs te realiseren. En niet zonder resultaat: twee wetenschappelijke en vier HBO opleidingen lopen inmiddels. Daarnaast zullen de komende jaren nog vier HBO-opleidingen hun poorten openen in de gemeente. Voor de wat langere termijn waar dit Strategisch Kader over gaat, mag dat niet genoeg zijn. Met de huidige plannen zal het aantal studenten dat in Apeldoorn een hogere opleiding volgt, de komende jaren met 600 toenemen tot zo'n 1250. *Naar het oordeel van de werkgroep is een verdere stijging tot tenminste 2000 studenten in het jaar 2015 noodzakelijk. Hier moet het komende jaar een actieplan voor komen.*

Studentenhuisvesting

Het is zaak de HBO-studenten die in Apeldoorn hun opleiding volgen, ook aan de gemeente te binden. Op dit moment wonen er nog maar weinig hier. *De werkgroep stelt voor om als doel te hanteren dat de helft van het aantal HBO-studenten hier woont. De werkgroep meent dat op korte termijn (binnen vier jaar) een aantrekkelijk aanbod van studentenhuisvesting beschikbaar zal moeten zijn binnen de gemeente, wat inhoudt: betaalbaar, in het centrum of de buurt ervan (men denke bijvoorbeeld aan wonen boven winkels). Voor de zomer van 2008 moet duidelijk zijn hoe dat aanbod er komt.*

Om aan de eisen van tijdigheid en passendheid van studentenhuisvesting te kunnen voldoen, zijn naar het oordeel van de raads werkgroep onconventionele plannen nodig. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van bestaande gebouwen, meer flexibiliteit in de kwaliteitseisen aan woningen (containerwoningen) en de leefomgeving (sta een 'rommelzone' toe).

Aantrekken jong volwassenen

Om afgestudeerden vast te houden dan wel jong volwassenen aan te trekken die elders hun opleiding hebben gevolgd, is een aantal factoren van cruciaal belang. Dat zijn: het niveau van de huizenprijzen, carrièrekansen (hoeveel banen zijn er binnen een acceptabele reistijd) en het woongenot (waarbij het culturele aanbod doorslaggevend is voor jongeren). Apeldoorn zal op alle drie terreinen vooruitgang moeten boeken, om een aantrekkelijke vestigingsplaats voor jong volwassenen van elders te worden. We stellen de volgende maatregelen voor:

Op korte termijn meer betaalbare koop- en huurwoningen

Het aanbod aan huurwoningen van de corporaties blijft op dit moment sterk achter bij de vraag. Koopwoningen in Apeldoorn zijn verhoudingsgewijs meer in prijs gestegen dan in omliggende grote gemeenten als Deventer, Zwolle of Amersfoort. Beide factoren: wachtlijsten voor huurwoningen en dure koopwoningen, maken het voor jonge mensen, die aan het begin van hun wooncarrière staan, moeilijk om passende huisvesting te vinden.

Meer aanbod van betaalbare woningen lijkt de sleutelfactor. Kansrijke jongvolwassenen aan het begin van hun carrière zijn bij hun vestigingskeuze meer geïnteresseerd in koop dan in huurwoningen. En het sluit aan bij de vraag van Apeldoornse jongeren die graag willen blijven, maar nu wegtrekken bij gebrek aan betaalbare huisvesting.

Nu is dit geen nieuwe opgave. Ook in het Strategisch Kader is het streven naar passende huisvesting voor alle beurzen opgenomen. Tot nu toe is dat maar ten dele gelukt. De zoektocht naar oorzaken voor de hoge huizenprijzen, en mogelijkheden om daar iets aan te doen, loopt op dit moment.

Daarop voortbouwend, meent de werkgroep dat we snel, voor de zomer, met maatregelen moeten komen om binnen enkele jaren het aanbod goedkope koop- en huurwoningen tot aanvaardbare proporties uit te breiden. Naast de mogelijkheden om dit binnen de nieuwbouwplannen te realiseren, hechten wij ook nadrukkelijk aan een verkenning van de mogelijkheden binnen de bestaande woningvoorraad, zij het huur dan wel koop.

Aantrekkelijk cultuuraanbod/binnenstad.

Zie hieronder (binnenstad)

Passende carrièrekansen

Carrièrekansen zijn de meest zwaarwegende factor voor jongvolwassenen bij het keuze van een woonplaats. Daarbij spelen de ter plaatse aanwezige banen een rol, maar ook de banen die in de omliggende regio binnen een acceptabele reistijd te vinden zijn. Hoger opgeleide stellen, bij wie de vrouw en de man beiden carrière willen maken (de zogenaamde 'power couples'), kiezen voor een centrale woonplaats van waaruit beiden voldoende kansen hebben op een passende baan. Apeldoorn heeft in dit opzicht de afgelopen jaren terrein verloren ten opzichte van andere gemeenten. Met name de (auto)bereikbaarheid van banen buiten de eigen gemeente is relatief verslechterd als gevolg van de filedruk.

Maatregelen op dit vlak moeten dan ook betrekking hebben op zowel een versterking van hoogwaardige werkgelegenheid in Apeldoorn zelf, als de bereikbaarheid van de gemeente ten opzichte van andere economische centra. *De werkgroep vindt dat het noodzakelijk is om een forse inhaalslag te maken, en stelt dan ook als doel dat de relatieve groei van de hoogwaardige werkgelegenheid in Apeldoorn tot 2020 hoger is dan in alle andere grote steden.* Het gaat daarbij zowel om werkgelegenheid die voortgebracht wordt door Apeldoornse bedrijven, als om bedrijven van buiten. Om dit te bereiken, zal het zeker noodzakelijk zijn om te werken aan synergie tussen HBO en het bedrijfsleven, maar verder ook relaties te leggen met het hoger en universitaire onderwijs elders in Nederland. De gemeente zou hierbij naar de mening van de werkgroep ook echt actief een rol moeten vervullen, wellicht rond inhoudelijke thema's die goed bij onze stad passen, zoals veiligheid, duurzaamheid, energie, of zakelijke dienstverlening. De werkgroep realiseert zich dat haar doelen op dit punt ambitieus zijn, maar stelt tegelijk vast dat de uitgangspositie van Apeldoorn wel degelijk mogelijkheden biedt.

2. De Bevolkingsaanwas

Het Strategisch Kader gaat uit van de aanname dat de Apeldoornse bevolking groeit tot een totaal van 170.000 inwoners in 2020. Dat was destijds nog de gematigde groeivariant. Inmiddels is de werkelijkheid gewijzigd. In heel Nederland is de bevolkingsgroei fors lager dan we tot voor kort verwachtten, o.a. als gevolg van een omslag in de immigratiecijfers. Hoewel een aantal grote steden nog een toename in inwonertal kennen, is dat voor Apeldoorn niet zo. De afgelopen jaren is sprake van een stagnatie, de prognoses zijn bijgesteld tot een verwacht inwonertal van 161.500 in 2020. Daarbij zij aangetekend dat deze voorspellingen ook onzeker zijn.

De bevolkingsgroei was in het Strategisch Kader geen doel op zich, en de werkgroep stelt voor dit zo te houden. Regiohart + is, zo vermoedt de werkgroep, ook te realiseren met minder hoge bevolkingsaantallen. *Wel stelt de werkgroep voor om voor de zomer 2008 de mogelijk positieve en nadelige implicaties van de lagere bevolkingsaanwas in beeld te brengen, en te bepalen of actie noodzakelijk is om negatieve implicaties te neutraliseren .*

Er is een zorgpunt waarvoor de werkgroep in dit verband expliciet aandacht wil vragen. De geringere bevolkingsomvang dan waarvan was uitgegaan, betekent dat er minder lokaal draagvlak is voor voorzieningen (cultureel, winkelvoorzieningen). Dat kan geplande ontwikkelingen beperken en nadelig werken voor inmiddels gerealiseerde voorzieningen, met name die in de culturele hoek. Wellicht dat het hierbij kan helpen om de blik naar buiten te richten. Als er meer mensen van buitenaf worden aangetrokken voor funshoppen, uitgaan, culturele bezoeken, geeft dat armslag voor uitbreiding van voorzieningen, en daarmee zijn ook lokale inwoners gebaat. *De werkgroep wil dat dit zorgpunt nader wordt bestudeerd, en dat er zo nodig maatregelen ter versterking van het draagvlak voor bestaande of gewenste publieksvoorzieningen moeten worden genomen.*

3. Binnenstad

Het Strategisch Kader stelt een bruisende binnenstad als één van de ambities om een passend profiel te ontwikkelen bij Apeldoorn als elfde stad van Nederland. De afgelopen jaren is daar ook aan gewerkt. De realisering van het cultuurkwartier en de renovatie van het stationsgebied zijn voorbeelden in de infrastructuurle sfeer, het evenementenbeleid in organisatorische zin. Bovendien is de woonfunctie van het centrum enorm versterkt: de afgelopen vijf jaar is het woningbestand uitgebreid en verbeterd, en het aantal binnenstadsbewoners is met een kwart toegenomen. Er is duidelijk sprake van een trek naar de binnenstad.

Toch is er brede overeenstemming dat de klus nog lang niet is geklaard. De winkelfunctie van de binnenstad voldoet nog altijd prima aan de lokale behoeften. Er zijn recent ook veelbelovende plannen vanuit het bedrijfsleven gepresenteerd op dat gebied. Echter, over de uitgaans- en ontmoetingsfunctie van het stadscentrum zijn de inwoners veel minder te spreken. En dat is te merken: bezoekersaantallen vallen tegen, de gemiddelde verblijfsduur van bezoekers in de binnenstad is gelijk gebleven, en het aanbod van culturele voorstellingen is ondanks de investeringen maar weinig toegenomen. Dat moet anders: de kwaliteit van de binnenstad mag niet langer in de zesjes-sfeer blijven steken, maar moet een volmondig 'goed' (rapportcijfer 8) krijgen van de inwoners. Daarvoor is een langdurige inspanning vereist in de jaren die voor ons liggen. *De werkgroep stelt voor om voor de zomer een actieplan Binnenstad 8 te ontwikkelen.*

Ten aanzien van de Binnenstad klinkt één roep unaniem: de kwaliteit van de openbare ruimte. De binnenstad vervult nu vooral zijn functionele rol goed: die van het winkelen. Dat moet gebeuren, dus daarvoor komen mensen. Maar...ze gaan na gemiddeld anderhalf uur weer naar huis. De ambities die wij hebben, draaien erom dat mensen naar de binnenstad komen omdat ze er graag zijn, en ervoor kiezen daar te verpozen ook zonder functioneel doel. Naar het oordeel van de werkgroep zou een uitnodigende, gezellige openbare ruimte die uitgaat van de menselijke maat wel eens het vliegwiel kunnen zijn om ook andere ontwikkelingen tot stand te brengen op cultureel, culinair, recreatief of ander vlak. Laten we de mens centraal stellen bij de ruimtelijke inrichting! Het marktplein wordt daarbij universeel als voorbeeld genoemd hoe het niet moet – en het stationsplein bewijst dat het ook anders kan. De werkgroep stelt voor om *langdurige, zorgvuldige en aansprekende transformatie van de openbare ruimte in de Apeldoornse binnenstad te realiseren, en daartoe – als onderdeel van het actieplan Binnenstad - een masterplan te maken.* Gezien de omvang en kosten van deze opgave, houden wij voor de geleidelijke implementatie van dit masterplan rekening met een permanente inspanning in de resterende planperiode en daarna. Daarbij moet goed worden gekeken naar de rolverdeling tussen burgers, marktpartijen en overheid.

Het actieplan Binnenstad 8 zou zeker niet alleen fysieke ingrepen moeten bevatten. De afgelopen jaren is stevig geïnvesteerd in de stenen. Het gaat er nu om, dat mensen ook wat doen in en tussen de mooie gebouwen. In de gesprekken met externen klinkt regelmatig het signaal dat Apeldoorners 'de Apeldoornse maat' een beetje missen in de gemeentelijke plannen.

Hoe vaag deze oproep ook is, wel lijkt zij een gevoel aan te duiden dat men graag wat meer aandacht zou willen zien voor initiatieven vanuit de bevolking, wat meer aansluiting bij en ruimte voor de menselijke kwaliteiten die er nu al in de stad zijn – maar niet altijd worden gezien. De gemeente zou daarin een faciliterende en verbindende rol kunnen vervullen.

Het uitgaanscentrum verdient verbetering: veiliger, met een verruiming van het aanbod. *De werkgroep meent dat in het actieplan Binnenstad ook aan de orde moet komen hoe het uitgaanscentrum binnen 3 jaar sterk verbeterd zou moeten worden.* Uit de gesprekken die we gevoerd hebben bleek een forse vraag naar een groter en meer gedifferentieerd horeca-aanbod, ook voor de jongere jongeren ('cola-discotheek'). *De werkgroep meent dat een geactualiseerd horecabeleid wenselijk is.*

4. Samenhang stad & landelijk gebied

Het Strategisch Kader gaat nauwelijks in op het landelijk gebied van Apeldoorn en op de betekenis van de dorpen. En dat is eigenlijk raar, want het grootste deel van Apeldoorn bestaat uit landelijk gebied. De nabijheid van stad en land is een grote kwaliteit, waar we tot nu toe te weinig mee doen. Het is kenmerkend voor Apeldoorn. Er is dan ook alle aanleiding om hier anders tegenaan te kijken. Dus niet alleen vanuit de stad naar het buitengebied, maar ook vanuit het buitengebied naar de stad. Wat kunnen ze voor elkaar betekenen: bijvoorbeeld op het gebied van rust, ruimte en recreatie, maar ook voor wat betreft zorg, energie en voorzieningen. En waarom niet op het gebied van wonen en werken? De dynamiek in het landelijk gebied is groot en zal de komende tijd alleen maar verder toenemen. Doordat een deel van de agrarische bedrijvigheid verdwijnt, komen nieuwe vragen op. Vragen over hergebruik van bestaande gebouwen, over nieuwe economische dragers, over rood voor groen, over de toegankelijkheid van het buitengebied, over bouwen aan een beter landschap.

In het beleid van de hogere overheden wordt ook anders naar het landelijk gebied gekeken dan een aantal jaren geleden. Zo biedt het provincie in haar streekplan ruimte voor 1000 nieuwe woningen in de Apeldoornse dorpen, vraagt zij om zoekzones aan te wijzen voor landschapversterking met behulp van rood, en is er een regionaal kader in de maak voor hoe om te gaan met vrijkomende agrarische bebouwing.

Deze ontwikkelingen vragen visie. Stad, land en dorpen moeten niet langer met de rug naar elkaar toe worden ontwikkeld, maar in samenhang. *De werkgroep stelt voor de strategische visievorming hieromtrent te starten.*

5. Communicatie

Apeldoorn wil meer jongeren hebben, meer onderwijs, meer banen en bedrijven. Het is de raads werkgroep opgevallen dat Apeldoorners in de gesprekken veel positiever over de stad zijn dan tijdens het stadsforum zeven jaar geleden. Laten we dat dan ook maar eens aan anderen vertellen: 'Be good and tell it'. *De raads werkgroep stelt zich daarbij niet een 'onApeldoornse' dure en gelikte promotiecampagne voor, maar wil wel voorstellen om een plan te ontwikkelen waardoor Apeldoorn gedurende langere tijd, rustig, consistent en waarheidsgetrouw wordt 'neergezet' in de buitenwereld als een aantrekkelijk stad om in te wonen, studeren en werken.*

6. Burger Overheid

De burger komt niet voor in het Strategisch Kader van 2000, hetgeen op zichzelf al een interessante constatering is. De tijden zijn veranderd. De relatie tussen burger en overheid is een hot topic in het Nederland van 2007. Dat geldt ook voor Apeldoorn, getuige bijvoorbeeld het collegeconvenant waarin een cultuuromslag juist op dit punt wordt bepleit.

Naar ons idee speelt de vraag naar de relatie tussen (gemeentelijke) overheid en burger op drie niveaus:

1) Strategie. Wat is het maatschappelijk probleem en wat is de rol van de gemeente in de oplossing? Met welke problemen moeten we als overheid actief aan de slag, en wat moeten we als gemeente niet teveel naar ons toetrekken? Het is soms onwenselijk om het initiatief anderen te ontnemen, al was het maar omdat we het (financieel) niet aankunnen. Aan de andere kant zijn er natuurlijk taken die de overheid wél moet doen – om een veelheid aan redenen.

2) Maatregel. Hoe geven we de gemeentelijke rol vorm? Welk instrument passen we toe: communicatie, coördinatie, financiële middelen, ruimte, menskracht, of publiekrechtelijke dwang door regels?

De werkgroep meent dat we ons goed moeten realiseren dat de overheid hele diverse relaties heeft met de burgers, en dat we bij de vormgeving van onze maatregelen ook recht moeten doen aan die diversiteit.

3) Uitvoering. Hoe zetten we de maatregel op een zodanige manier in dat de burger er zo min mogelijke (onnodige) last van heeft? De overheid is afwisselend streng, bescheiden, ambitieus, geduldig, empathisch, alert of zelfbewust: al naar gelang de situatie er om vraagt.

De keuzes op deze drie nivo's van beleid, bestuur en uitvoering bepalen samen de relatie tussen overheid en burger.

De werkgroep meent dat het goed is om de komende jaren, bij de vormgeving van Apeldoorn in het jaar 2020 steeds alert te zijn op een goede rolverdeling tussen overheid en burger, en ook op een juiste vormgeving van de relatie tussen overheid en burger. Die alertheid kan vele vormen aannemen. *De reflectie op de aard van het maatschappelijk probleem, de noodzaak van overheidshandelen en de vormgeving ervan zou feitelijk onderdeel moeten zijn van elk gemeentelijk besluit. De werkgroep meent ook dat bij de uitwerking van de hierboven genoemde accenten, de relatie tussen overheid en burgers steeds nadrukkelijk onderwerp van de voorstellen moet zijn. Op onderdelen is het waarschijnlijk ook goed om een stevige dialoog met belanghebbenden aan te gaan.*

Tot slot

De werkgroep heeft met veel plezier aan haar opdracht gewerkt. Het is leuk om over de toekomst na te denken! We stellen ons voor dat we er als raad ook af en toe op terugkomen. *We stellen voor om eens per twee jaar een debat voor te bereiden over de voortgang van de doelstellingen van het strategisch kader.*

De raads werkgroep herijking Strategisch kader

Alie Talsma (voorzitter)

Johan Kruithof

Anton van Diermen

Gert Jan Kleinpaste

Martin Alles

Olaf Prinsen

1 December 2007